

BORT MED SVIKERNE.

"Kommunal-Nytt" vil i et par artikler behandle spørsmålet om hvorledes en etter krigen skal stille seg til de kommunale lønnstakere som under okkupasjonen har sviktet sin plikt som nordmenn og spørsmålet om hvilket standpunkt en skal ta til nyansettelser og lønnsopprykning som er foretatt under okkupasjonen. Når vi tar spørsmålene opp allerede nå, er det ikke fordi vi ønsker en alminnelig diskusjon om etterkrigsproblemer. Tvert i mot. Etter 4-1/4 års okkupasjon tror vi at nordmennene fremdeles har den tyngste vei foran seg og at det er nødvendig å mobilisere all åndelig kraft til å møte den påkjennning og de trengsler vi skal gjennom før seiren er vår. Men nettopp fordi vi har grunn til å vente at vi går inn i en tid hvor det vil bli stilt meget store krav til de kommunale lønnstakeres personlige mot er det av betydning at vi på forhånd er klar over hvorledes vi vil stille oss til dem som sviker.

Med "svikere" mener vi medlemmer av N.S., de stripete og de upålitelige. Som stripet regnes en person som uten å være medlem av N.S. har vist en holdning overfor okkupasjonsmakten og/eller den norske hjelpere som er uforenlig med deres troskapsplikt overfor Konge og fedreland. Under denne gruppe går også personer som tidligere har vært medlem av N.S., men som har meldt seg ut så tidlig at de ikke går inn under den kongelige provisoriske anordning av 22. januar 1942 som setter straff for medlemskap i N.S. - Som upålitelige regner vi personer som uten å gå inn under de to første kategorier, av frykt, eller for å oppnå personlige fordeler eller av andre grunner, i et kortere eller lengre tidsrom under okkupasjonen har vist en slik unnfalighet overfor makthaverne at en ikke ubetinget kan regne med deres støtte i kampen for Norges frihet. Denne karakteristikk vil først og fremst ramme dem som uten å være stripete har brutt hjemmefrontens paroler.

Som alminnelige retningslinjer for behandlingen av personalspørsmålet kan en sette opp 3 punkter:

1. Alle N.S.-medlemmer fratres øyeblikkelig.
2. Det åpnes adgang til å suspendere og deretter avskjedige stripete og upålitelige personer.
3. Alle nyansettelser og opprykninger (herunder lønsforbedringer) prøves på ny.

Punktene 1 og 2 vil bli behandlet i denne artikkel, mens de spørsmål som står i forbindelse med punkt 3, vil bli behandlet i neste nummer av "Kommunal-Nytt".

Til punkt 1 er lite å tilføye. Det følger direkte av § 1 i provisorisk anordning av 26/2. 1942 om gjenoppretting av lovlige forhold i den offentlige tjeneste i Norge. Her er bestemt at i befrieede områder av Norge skal en hver tjenestemann i statens, en kommunes eller en offentlig innretnings tjeneste straks fjernes fra tjenesten, så fremt det er grunn til å anta at han i strid med provisorisk anordning av 22/1. 1942 om tillegg til straffelovgivningen om forrederi har opprettholdt eller søkt om medlemskap i Nasjonal Samling eller annen organisasjon som yter fienden bistand.

Punkt 2 omhandler de stripete og de upålitelige. Først og fremst blir det tale om suspensjon av stripete og upålitelige som i sin tid er blitt lovlige ansatt i kommunen. Men da den prøvning av nyansatte som er nevnt under punkt 3, sikkert vil ta tid, vil det i praksis også bli spørsmål om å anvende suspensjon overfor dem som er ansatt under nazistytret, selv om en prinsippielt hevder at ansattelsen bare har gyldighet så lenge okkupasjonen varer. Straks lovlige styre er gjeninnført i kommunene, må en jo se å bli kvitt svikerne, i det neppe noen vil kreve at de loyale lønnstakere skal være nødt til å arbeide sammen med dem en dag lengre enn nødvendig.

Avgjørelsen av hvilke kommunale lønnstakere som skal suspenderes bør ligge hos kommunens lovlige styre.

Det må være en forutsetning at sakene om suspensjon blir behandlet meget hurtig. Da imidlertid hele demokratiets ide forutsetter respekt for den enkeltes

rettigheter, vil vi avholde oss fra lynjustis. De lønnskakere som blir suspendert vil derfor bli gitt adgang til etterpåk å få sine saker prøvet i rettslige former, og herunder vil spørsmålet om endelig avskjed bli avgjort.

Det store spørsmål når det gjelder de stripete og de upålitelige er: "Hvor strenge skal man være?" "Skal vi ikke på seirens dag vise oss overbærende?" Dertil kommer at mange som i den første avgjørende tid prøvde å holde på begge hester, er blitt "gode jössinger" etter at de så hvordan det gikk. Vi har flere eksempler på at folk i ledende stillinger har brutt parolene, men at de samme folk kan peke på virkelig verdifulle tjenester som de har gjort hjemmefronten. "Statstjenestemannen" behandler i sitt siste nummer av 18/9. forholdet til disse folk, og uttaler følgende: "På vegne av det store flertall av tjenestemenn som under hele krigen har stått fast på den felles front - må vi advare mot at man viker tilbake for de vanskeligheter som er forbundet med en rettferdig utrenskning i den offentlige tjeneste. Vi som satt i administrasjonen i de vanskelige dager i 1940 og 1941 og var med på å danne front mot nazistenes press, vi glemmer ikke så lett hvordan det virket når noen av våre kolleger sviktet. Vi vet hvilket ansvar de unnfallende har for at nazistene har fått det tak på administrasjonen som de har, og dermed for de ulykker som er påført mange av våre landsmenn. Vi vet også at enkelte statstjenestemenn som i dag går omkring som store "jössinger, ved sitt tidligere eksempel bærer ansvaret for at svakere og mindre "smarte" kolleger er blitt lokket til å løpe line ut. For oss som har sett dette på nært hold, vil det være en umulighet å fortsette vårt arbeid etter befrielsen sammen med - eller kanskje endog underordnet - folk av denne typen, folk som ikke kan betraktes som annet enn forredere. Ikke bare for vår personlige verdighets skyld, men også av hensyn til statstjenestens anseelse, må vi gå inn for at administrasjonen kvitter seg med alle som under okkupasjonen har sviktet den nasjonale front - uten hensyn til om vedkommende har vært medlem av N.S. eller er ansatt av nazistene. Det er neppe tvilsomt at det samme syn er fremherskende også utenfor statstjenestemennenes rekke. Det vil kunne virke ødeleggende på den alminnelige rettsfølelse og respekten for lov og rett om notorisk stripete personer skal få utøve offentlig myndighet etter krigen."

Vi deler fullt ut dette synet, men vil bare, for å unngå enhver tvil, ha sagt fra at forsettlig brudd på hjemmefrontens paroler må medføre at vedkommende fjernes fra sin stilling i kommunen.

I neste artikkel vil vi behandle nyansettelser og opprykninger som er foretatt under okkupasjonen.

OVERTIDSARBEID.

Da vår artikkel i forrige nummer om overtidssarbeid ved Oslo Sporveier er blitt misforstått, presiserer vi: Ingen må ta overtidssarbeid hvorved arbeidskraft frigjøres til innsats for tyskerne. Derimot er vanlig overtidssarbeid i den kommunale administrasjon ikke blokkert, dersom det er på det rene at en gjennom slikt overtidssarbeid ikke - direkte eller indirekte - frigjør arbeidskraft til innsats for tyskerne.

ER DU PARAT?

Befrielsens time er nær. I løpet av 4 måneder er naziflaget firet i 8 europeiske hovedsteder. Vi kan nå som helst vente å motta general Eisenhowers ordre om å gå til aksjon. Det vil komme til å koste kamp og lidelser som langt overgår det vi hittil har gått igjennom. I forrige nummer inntok vi hjemmefrontens kunngjøring "Vårt hemmelige våpen". Det var ikke et kampsignal, men en ordre til hver enkelt om å holde seg i høyeste beredskap. I dag spør vi hver enkelt av våre lesere: Har du gjort deg klar? Har du spart opp litt av rasjone og lagt til side som en reserve til kampdagene? Har du kaldt og rolig gjort klart for deg selv at den fredligste lønnskaker på det stilleste arbeidssted vil risikere dødsstraff hvis han i det avgjørende øyeblikk går med på en aksjon men at du allikevel vil være med på aksjonen når kampsignalet går.

NYE ARRESTASJONER.

Rådsmann Halmrast, Bærum, og sekretær Atle Roll Mathiesen i Innenriksdepartementets kommunalavdeling er begge arrestert.